

Przewodnik reguluje podstawowe zagadnienia dotyczące kwalifikowalności kosztów w Komponentach aplikacyjnych finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach projektów finansowanych w programach organizowanych przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej.

Zawiera rozdziały/załączniki definiujące:

- Ramy czasowe i zasady kwalifikowalności kosztów
 - Katalog kosztów kwalifikowalnych
 - Katalog kosztów niekwalifikowalnych
- Dokumentowanie poniesionych kosztów
- Podatek VAT jako koszt kwalifikowalny

PRZEWODNIK KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW POLSKIE POWROTY

Komponent aplikacyjny finansowany przez NCBR

Przewodnik kwalifikowalności kosztów opracowany został na podstawie obowiązujących aktów prawnych.

Przedstawione w nim zasady mają charakter informacyjny, głównym celem przewodnika jest ułatwienie Beneficjentom klasyfikacji kosztów zarówno na etapie planowania kosztów jak i późniejszego raportowania wykorzystania przyznanego dofinansowania.

Jednocześnie zastrzegamy, że powyższe ustalenia nie uchylają, ani nie wpływają na możliwość wystąpienia odmiennych ustaleń i wyników kontroli prowadzonych przez inne instytucje kontrolne.

Zastrzega się, że powyższy przewodnik kwalifikowalności kosztów oraz ustalone w nim wytyczne nie są podstawą do jakichkolwiek roszczeń prawnych lub finansowych przeciwko Narodowemu Centrum Badań i Rozwoju.

Definicje:

Beneficjent – Instytucja realizująca Komponent aplikacyjny

1. Cel opracowania Przewodnika

Opracowanie, uszczegółowienie i zobrazowanie zagadnienia kwalifikowalności kosztów, co znacznie ułatwi Beneficjentom opracowanie planu kosztów w ramach przygotowywanych wniosków, rozliczanie otrzymanego dofinansowania oraz usprawni monitorowanie realizacji Komponentów aplikacyjnych na różnym etapie oceny zapewniając efektywne i skuteczne zarządzanie finansami publicznymi, oraz równouprawnienie w dostępie do środków finansowych poprzez stworzenie jednolitych, transparentnych zasad kwalifikowalności kosztów.

2. Podstawa prawna

Niniejszy Przewodnik został opracowany przy uwzględnieniu obowiązujących aktów prawnych regulujących gospodarkę finansową w Komponentach aplikacyjnych objętych pomocą oraz zasad funkcjonowania NCBR.

3. Zakres obowiązywania Przewodnika

§1 Regulacje podstawowe

- 1.1. Dokument określa zasady kwalifikowalności kosztów Komponentów aplikacyjnych finansowanych ze środków NCBR, zawiera katalog kosztów kwalifikowalnych oraz katalog kosztów niekwalifikowalnych.
- 1.2. Zarówno katalog kosztów kwalifikowalnych jak i katalog kosztów niekwalifikowalnych mają charakter otwarty. Kwalifikowalność kosztu uzależniona jest od zgodności z ogólnymi zasadami kwalifikowalności, specyfiki realizowanego komponentu aplikacyjnego oraz uwzględnienia kosztu w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie.
- 1.3. Zasady dotyczą wszystkich kosztów kwalifikowalnych ponoszonych przez Beneficjenta – w ramach otrzymanego dofinansowania.
- 1.4. W zależności od rodzaju realizowanych Komponentów aplikacyjnych, obowiązujące ich akty prawne lub regulamin konkursu mogą określać dodatkowe kryteria kwalifikowalności.

4. Zasady kwalifikowalności kosztów

§1 Ramy czasowe kwalifikowalności

- 1.1 Pod pojęciem okresu kwalifikowalności kosztów należy rozumieć okres, w którym mogą być ponoszone koszty kwalifikowalne. Koszty poniesione poza okresem kwalifikowalności stanowią koszty niekwalifikowalne. Okres kwalifikowalności kosztów dla danego Komponentu aplikacyjnego powinien być określony w umowie o dofinansowanie.

Poniesione koszty mogą być wykazywane w przedkładanym rozliczeniu zgodnie z zasadą memoriału.

Wszystkie wykazane w rozliczeniu koszty muszą być faktycznie poniesione w okresie kwalifikowalności kosztów i opłacone w terminie do 60 dni od dnia zakończenia realizacji Komponentu aplikacyjnego nie później niż na dzień złożenia raportu końcowego dotyczącego realizacji komponentu aplikacyjnego.

W przypadku występowania różnic kursowych za koszt kwalifikowalny ostatecznie uznaje się kwotę zapłaty.

§2 Weryfikacja kwalifikowalności kosztów

2.1 Weryfikacja kwalifikowalności kosztu polega na analizie zgodności jego poniesienia z obowiązującymi przepisami, zapisami Umowy oraz Przewodnikiem obowiązującym w dniu ogłoszenia konkursu. W przypadku aktualizacji Przewodnika do oceny kwalifikowalności poniesionych wydatków stosuje się wersję Przewodnika obowiązującą w dniu poniesienia wydatku. Weryfikacja dokonywana jest na podstawie wniosku o płatność, raportu okresowego/końcowego oraz podczas przeprowadzanych kontroli realizowanych Komponentów aplikacyjnych.

§3 Koszty kwalifikowalne

3.1 Kwalifikowalność kosztu może zostać uznana, o ile zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- została podpisana Umowa o dofinansowanie,
- koszty zostały poniesione w okresie kwalifikowalności,
- koszty zostały należycie udokumentowane i są możliwe do zweryfikowania,
- są zgodne z obowiązującym Przewodnikiem,
- są niezbędne do realizacji Komponentu aplikacyjnego i zostały poniesione w związku z jego realizacją,
- zostały faktycznie poniesione na produkty/usługi
- zostały poniesione w sposób efektywny i racjonalny,
- zostały dokonane w sposób gospodarny, tzn. w oparciu o zasadę dążenia do uzyskania określonych efektów przy jak najkorzystniejszej cenie,
- są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego, w szczególności z ustawą Prawo Zamówień Publicznych (jeżeli dotyczy).

3.2 Koszty kwalifikowalne to koszty obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i zasadami należytego zarządzania finansami oraz praktykami Beneficjenta (polityka rachunkowości). Każdy z Beneficjentów rozliczając koszty Komponentu aplikacyjnego stosuje praktyki (wytyczne) przyjęte w jego instytucji. Możliwość rozliczania ponoszonych kosztów według zasad księgowania stosowanych w danej instytucji, nie oznacza, że Beneficjenci mogą tworzyć nowe zasady, specjalnie na potrzeby realizacji Komponentu aplikacyjnego.

3.3 Beneficjent Komponentu aplikacyjnego zobowiązany jest do ponoszenia kosztów zgodnie z art. 44 ust. 3 oraz art. 162 pkt 3 Ustawy o finansach publicznych.

§4 Dokumentowanie poniesionych kosztów

- 4.1 Koszty powinny być udokumentowane w sposób umożliwiający ocenę realizacji komponentu aplikacyjnego pod względem finansowym i merytorycznym.
- 4.2 Beneficjent zobowiązany jest do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dla Komponentu aplikacyjnego w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych i bankowych.
- 4.3 Beneficjenci niezobowiązani do prowadzenia jakiejkolwiek ewidencji księgowej na podstawie obowiązujących przepisów (ustawy o rachunkowości, przepisów podatkowych), mają obowiązek ewidencjonowania dokumentów dotyczących operacji związanych z realizacją Komponentu aplikacyjnego (księgi rachunkowe i księgi podatkowe).
- 4.4 Dowodem poniesienia kosztu jest wystawiona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej. Wszystkie oryginały dokumentów księgowych dotyczące ponoszonych kosztów bezpośrednich muszą być prawidłowo opisane tak, aby widoczny był ich związek z realizowanym Komponentem aplikacyjnym. W opisie dokumentu należy uwzględnić informacje takie jak: nr Umowy, nr zadania/etapu zgodnie z Harmonogramem realizacji Komponentu aplikacyjnego, w ramach którego koszt został poniesiony, kwotę kwalifikowalną w odniesieniu do danego zadania/etapu, kategorii kosztu.

§5 Zakaz podwójnego finansowania

- 5.1 Podwójne sfinansowanie, całkowite lub częściowe danego kosztu jest niedozwolone.
- 5.2 Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:
 - wykazanie tego samego kosztu w ramach dwóch różnych projektów współfinansowanych ze środków krajowych lub wspólnotowych,
 - sfinansowanie kosztów podatku VAT ze środków Komponentu aplikacyjnego, a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o Ustawę o VAT,
 - zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej lub dofinansowania innego projektu, a następnie wykazanie kosztów amortyzacji tego środka w Komponentie aplikacyjnym objętym dofinansowaniem,
 - wykazanie tego samego kosztu w ramach rozliczenia dotacji lub dofinansowania innego projektu a następnie wykazanie tego kosztu w ramach realizowanego Komponentu aplikacyjnego.

Nie uważa się za podwójne finansowanie wykazania w Komponentie aplikacyjnym poniesionego kosztu jeżeli został on sfinansowany ze środków własnych (przychody uzyskiwane w związku z prowadzoną działalnością, inne źródła) Beneficjenta nawet jeśli stanowią one środki publiczne zgodnie z definicją zawartą w Ustawie o finansach publicznych.

5. Podatek VAT kosztem kwalifikowalnym

§1 Podatek od towarów i usług (VAT)

- 1.1 Podatek VAT stanowi koszt kwalifikowalny jedynie wówczas, gdy został poniesiony przez beneficjenta w związku z kosztami kwalifikowalnymi zaś Beneficjent nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku VAT.
- 1.2 Możliwość odzyskania podatku VAT rozpatruje się w świetle ustawy o VAT.
- 1.3 Beneficjent zobowiązany jest złożyć oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT.
- 1.4 Brak prawnej możliwości odzyskania podatku VAT zachodzi, jeżeli Beneficjentowi nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego (związanego z opodatkowanymi czynnościami w projekcie) o kwotę podatku naliczonego (związanego z kosztami nabytych towarów i usług oraz środków trwałych).

Sytuacje takie mogą wystąpić w następujących przypadkach:

- 1.4.1 w projekcie w ogóle nie wystąpiły/wystąpią przychody – zakupione towary, usługi lub środki trwałe nie są wykorzystywane do sprzedaży opodatkowanej, bądź w projekcie nie występuje bezpośredni i bezsprzeczny związek pomiędzy zakupionymi towarami, usługami lub środkami trwałymi a czynnościami opodatkowanymi,
- 1.4.2 Beneficjent jest zwolniony podmiotowo z opodatkowania podatkiem VAT,
- 1.4.3 Beneficjent wykonuje jedynie czynności zwolnione z opodatkowania podatkiem VAT.
- 1.5 Jeżeli Beneficjent wykorzystuje nabyte w ramach Komponentu aplikacyjnego objętego pomocą towary/usługi/środki trwałe do wykonywania czynności zarówno zwolnionych, jak i opodatkowanych kosztem kwalifikowalnym może być tylko proporcjonalna część podatku VAT naliczonego.
- 1.6 W przypadku zaistnienia przesłanek umożliwiających odzyskanie podatku VAT przez jednostkę, Beneficjent zobowiązuje się do poinformowania Centrum o tym fakcie oraz dokonania korekty w zakresie rozliczeń, po zakończeniu realizacji Komponentu aplikacyjnego także do zwrotu podatku zrefundowanego ze środków dofinansowania.

Korekty rozliczeń związane ze zmianą kwalifikowalności podatku VAT, zmianą wskaźnika struktury podatku VAT mogą być wprowadzane:

- poprzez korektę wniosku którego dotyczą,
- **kumulatywnie w bieżącym wniosku o płatność,**
- lub w Raporcie Końcowym.

Korekty wprowadzane są także w zadaniach już zakończonych.

Podatnik prowadzący działalność „mieszana” po zakończeniu roku podatkowego zobowiązany jest do ustalenia rzeczywistego poziomu wskaźnika struktury i do skorygowania rozliczenia podatku naliczonego za ubiegły rok podatkowy. W konsekwencji Beneficjent zobowiązany jest do skorygowania rozliczonego dofinansowania (także po złożeniu Raportu Końcowego), poinformowania Centrum o wprowadzonej korekcie i dokonania zwrotu środków (niekwalifikowalnej części podatku VAT) na wezwanie Centrum.

Podatnicy stosujący proporcję do odliczania VAT są zobowiązani do sporządzenia korekty na zasadach obowiązujących przy korekcie dokonywanej przez podatników wykonujących czynności mieszane.

6. Załączniki:

Załącznik nr 1. Katalog kosztów kwalifikowalnych

Załącznik nr 2. Katalog kosztów niekwalifikowalnych

Załącznik nr 1. Katalog kosztów kwalifikowalnych**Op - Koszty operacyjne****I. Koszty aparatury naukowo-badawczej i WNiP**

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są:

- koszty aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń służących celom badawczym,
- koszty wiedzy technicznej i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji, uzyskanych od osób trzecich na warunkach rynkowych tj. Wartości niematerialnych i prawnych (WNiP) w formie patentów, licencji, know-how i nieopatentowanej wiedzy technicznej. Jeżeli zakupione wartości niematerialne i prawne (WNiP) nie są wykorzystywane w 100% na potrzeby Komponentu aplikacyjnego i/lub ich całkowity okres dokonywania odpisów amortyzacyjnych nie pokrywa się z okresem realizacji Komponentu aplikacyjnego, kosztem kwalifikowalnym są odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości danej WNiP.

W przypadku aparatury naukowo-badawczej kwalifikowalne są:

1/ Koszt zakupu

Koszt zakupu lub wytworzenia aparatury/urządzeń służących celom badawczym będzie kosztem kwalifikowalnym Komponentu aplikacyjnego jeżeli koszt ten dotyczy środka, który jest niezbędny do prawidłowej realizacji Komponentu aplikacyjnego i jest bezpośrednio wykorzystywany do jego realizacji oraz będą spełnione łącznie następujące warunki:

- wartość aparatury, infrastruktury informatycznej lub innego urządzenia (sprzętu) nie przekracza 500 000 zł,
- w części Uzasadnienie „Wniosku o dofinansowanie Komponentu aplikacyjnego” zakup został zaplanowany i ujęty w wykazie aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń (sprzętu) służących celom badawczym wraz z merytorycznym uzasadnieniem,
- jednostka nie dysponuje aparaturą/środkiem trwałym, który mógłby zostać użyty zamiennie.

Jeżeli spełnione są wszystkie powyższe przesłanki, Beneficjent wykazuje jednorazowo we wniosku o płatność wartości zakupu lub wytworzenia aparatury/urządzeń służących celom badawczym.

2/ Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości aparatury stanowią koszt kwalifikowalny, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- aparatura jest niezbędna do prawidłowej realizacji i bezpośrednio wykorzystywana w związku z Komponentem aplikacyjnym;
- aparatura, infrastruktura informatyczna lub inne urządzenia (sprzęt), służące celom badawczym będą ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych podmiotów dokonujących ich zakupu.

Kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu realizacji Komponentu aplikacyjnego oraz proporcji wykorzystania środka jego przy realizacji.

Wartość rezydualna środka trwałego po zakończeniu realizacji Komponentu aplikacyjnego nie jest kosztem kwalifikowalnym.

Koszt wykorzystania aparatury, infrastruktury informatycznej lub innych urządzeń (sprzętu), których wartość przekracza 500 000 zł rozliczany może być w projekcie tylko za pomocą odpisów amortyzacyjnych.

3/ Odpłatne korzystanie z aparatury naukowo-badawczej, innych urządzeń

Koszty ponoszone w ramach odpłatnego korzystania z aparatury stanowią koszty kwalifikowalne w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji Komponentu aplikacyjnego objętego pomocą.

W przypadku leasingu operacyjnego kwalifikowalne są tylko raty kapitałowe (bez części odsetkowej i innych opłat) zaś w przypadku leasingu finansowego odpisy amortyzacyjne.

II. Koszty budynków i gruntów

Koszty budynków i gruntów kwalifikowalne są w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji Komponentu aplikacyjnego; w przypadku budynków są to koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji Komponentu aplikacyjnego objętego pomocą, obliczone na podstawie przepisów o rachunkowości. W przypadku gruntów są to koszty transferu handlowego lub rzeczywiste poniesione koszty kapitałowe.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. następujące rodzaje kosztów:

- dzierżawa gruntów - tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej,
- wieczyste użytkowanie gruntów - tylko raty użytkowania wieczystego bez części odsetkowej,

- amortyzacja budynków - w przypadku, gdy wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja Komponentu aplikacyjnego, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji Komponentu aplikacyjnego objętego pomocą.

III. Inne koszty operacyjne

Koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów ponoszone bezpośrednio w związku z realizacją merytorycznego celu Komponentu aplikacyjnego objętego pomocą.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. następujące rodzaje kosztów:

- **materiały** - np. surowce,
- półprodukty, odczynniki,
- sprzęt laboratoryjny (co do zasady wszystkie zakupy niespełniające wymogu środka trwałego zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz z przyjętą polityką rachunkowości),
- **koszty utrzymania linii technologicznych**, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji wykorzystania w komponencie aplikacyjnym,
- **elementy służące do budowy i na stałe zainstalowane w prototypie, instalacji pilotażowej lub demonstracyjnej**,
- usługi obce – m.in. usługi laboratoryjne, opracowania statystyczne i analizy laboratoryjne usługi serwisowe, koszty napraw, usługi transportowe¹,
- **koszty szkoleń pracowników realizujących zadania badawcze** (koszt szkoleń powinien być zaplanowany we wniosku o dofinansowanie Komponentu aplikacyjnego oraz wynikać z uzasadnionych przesłanek (np. pojawienie się na rynku nowych, innowacyjnych rozwiązań - nowe materiały, nowe technologie, nowe techniki wykonania określonego zadania itp. - dzięki którym zadanie można będzie wykonać bardziej efektywnie, nadać mu nowe dodatkowe cechy),
- **koszty szkoleń związanych z obsługą zakupionej aparatury naukowo-badawczej**,
- **koszty usług doradczych i usług równorzędnych** – np. usługi brokera technologii,
- koszty prowadzenia wyodrębnionego rachunku bankowego (prowizje i inne opłaty),
- **koszty promocji** (publikacje, koszt strony internetowej itp.),
- koszty uczestnictwa w konferencjach,

¹ Osoby pobierające wynagrodzenia ze środków NAWA w ramach projektu, którego dotyczy Komponent aplikacyjny, nie mogą świadczyć usług obcych w tym Komponentcie (bezpośrednio lub pośrednio za pośrednictwem instytucji ich zatrudniających).

- koszty delegacji
- inne koszty niezbędne i bezpośrednio związane z merytorycznym wykonaniem Komponentu aplikacyjnego².

² Istnieje możliwość rozliczania w kategorii „Op” kosztów zaliczanych do kosztów pośrednich realizacji Komponentu aplikacyjnego, jeżeli są one niezbędne i bezpośrednio związane z **merytoryką realizowanego Komponentu aplikacyjnego** a ich wartość została wiarygodnie określona i opisana we wniosku o dofinansowanie Komponentu, m.in. usługi pocztowe, telefoniczne, internetowe, kurierskie; koszty urządzeń i sprzętu biurowego; koszty materiałów biurowych i piśmienniczych, usług drukarskich i ksero; koszty utrzymania infrastruktury – koszty mediów (elektryczności, gazu, ogrzewania, wody), utylizacji odpadów, okresowej konserwacji i przeglądu urządzeń, koszty adaptacji pomieszczeń dla celów realizacji Komponentu.

Załącznik nr 2. Katalog kosztów niekwalifikowalnych

Co do zasady za koszty niekwalifikowalne uważa się:

- koszty poniesione poza okresem kwalifikowalności
- koszty kwalifikowalne ze środków NAWA
- koszty pośrednie
- koszty wynagrodzeń personelu administracyjnego i finansowego,
- koszty eksploatacji nieruchomości, opłaty za media itp. za wyjątkiem kosztów spełniających warunek opisany w kat. Op²
- koszty organizacji konferencji, warsztatów, seminariów i spotkań z wyjątkiem kosztów delegacji
- koszty niespełniające warunków kwalifikowalności określonych w Przewodniku,
- koszty nieudokumentowane lub nienależycie udokumentowane,
- koszty poniesione niezgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych (jeżeli dotyczy),
- podatek od towarów i usług (VAT) , który w świetle prawa może być odzyskany,
- grzywny, mandaty, kary finansowe, opłaty i odsetki karne,
- w przypadku leasingu - podatek, marża finansującego, odsetki od refinansowania kosztów, opłaty ubezpieczeniowe, koszty ogólne.

Osoby pobierające wynagrodzenia ze środków NAWA w ramach projektu, którego dotyczy Komponent aplikacyjny, nie mogą świadczyć usług obcych w tym Komponentcie (bezpośrednio lub pośrednio za pośrednictwem instytucji ich zatrudniających).